

Nieuws

nummer 1 • december 2017

2

Hoe om te gaan met PED-virus?

3

Seizoen van griepverschijnselen

4

Even voorstellen

Waarschuwing: Afrikaanse en Klassieke varkenspest

Aangezien er veel Oost-Europese medewerkers in Nederland werken, moet iedereen goed op de hoogte zijn van de verhoogde risico's op insleep van varkenspest. Leg dit aan alle medewerkers uit.

Ondanks intensieve bewaking en controle in de voormalige Oostbloklanden zijn er afgelopen zomer diverse varkensbedrijven besmet met Afrikaanse varkenspest. Eerder waren er ook al varkensbedrijven in

NIEMAND mag etenswaren meenemen in de stal. NOOIT restanten aan dieren voeren, aangezien dierziekten via swill verspreid kunnen worden.

Estland, Letland, Litouwen en Oekraïne getroffen. Laten we zo veel mogelijk voorzorgsmaatregelen nemen om te voorkomen dat deze ziekte onze varkens besmet.

Uitgave van AdVee Dierenartsen

Heeswijk-Dinther
Laag Beugt 2b
5473 KB Heeswijk-Dinther
0413 - 292929
info@advee.nl

Ysselsteyn
Ringweg 25
5813 BP Ysselsteyn
0478 - 544100
info@advee.nl

Voor Gezond Boeren

www.adveedierenartsen.nl

Het PED-virus ligt weer voor de deur. Hoe houden we het virus buiten?

De laatste drie jaar zien we in met name de wintermaanden uitbraken van het PED-virus. In koudere perioden lijkt het virus langer in leven te blijven en gemakkelijker overdraagbaar te zijn.

Als het virus eenmaal binnen is, is er geen houden aan. Het PED-virus trekt door het hele varkensbedrijf. Bij een acute uitbraak zien we massale diarree bij vooral de niet-gespeende biggen, maar ook bij de andere diercategorieën is er enkele dagen waterige diarree zichtbaar.

Diarree en koorts

Naast de diarree vertonen de dieren ook enkele dagen koorts. De schade bestaat vooral uit: Uitval van kraambiggen, ontstaan van slijters en groeivertraging. Bij de zeugen zie je terugkomers en verwerpers. Nadat het virus eenmaal is binnengekomen, lijkt het een vaste bewoner te worden van het bedrijf. In de koudere tijden van het jaar uit zich dit in kleinere uitbraken. Terugkerende schade zal aan de orde blijven. Om dit te voorkomen, zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk.

Hygiënechecklist goede start

Een goede externe biosecurity is essentieel bij het voorkomen van insleep van het virus. Gebruik de hygiënesluis correct, zorg voor het tijdig verversen van ontsmettingsbakken en gebruik ze ook! Zorg dat bij de aan- en afvoer van dieren dit gebeurt met schone vrachtauto's. Reinigen, ontsmetten en drogen van vrachtauto's zijn essentieel. De kunst is om het bedrijf en processen zo in te richten dat het niet fout kan gaan. Om dit goed in beeld te krijgen, is het doorlopen van een hygiënechecklist een goede start. Je dierenarts kan deze checklist aanleveren.

Bij infectie PED-virus

Mocht het virus toch binnenkomen, dan is het raadzaam om snel tot actie over te gaan. Zorg eerst voor een sluitende diagnose om het virus aan te tonen. Maatregelen om de schade te beperken, zijn het behandelen van de diarree en koorts bij zieke dieren. Naast de maatregelen voor het bestrijden van de korte termijnschade, moet er ook direct een plan gemaakt worden om het bedrijf virusvrij te krijgen. Op een vleesvarkensbedrijf kun je door strikte hygiëne het virus isoleren en uitroeien. Bij een zeugenbedrijf is dit laatste haast onmogelijk. Alleen bij een acute uitbraak is er een kans om hier doeltreffend mee om te gaan. Door alle dieren direct in contact te brengen met het PED-virus en met de begeleidende maatregelen van het behandelen van de zieke dieren. Door vervolgens een strikte interne biosecurity toe te passen, kun je het PED-virus laten doodlopen op jouw bedrijf.

Volledig support

Belangrijk is bij een PED-uitbraak iedereen op het varkensbedrijf de achtergronden begrijpt van de maatregelen en het verdere verloop. Voor een goede bestrijding, is de volledige support van iedereen essentieel. Dit laatste is niet eenvoudig, maar niet onmogelijk.

Voor een goede bestrijding PED, is de volledige support van iedereen essentieel.

Varken extra vatbaar voor griepverschijnselen

Varkens zijn in deze periode met lage buitentemperaturen extra vatbaar voor griepverschijnselen. Naast longklachten hebben virussen ook een negatieve invloed op de vruchtbaarheid. Denk aan verwerpers, vroeggeboorte en de geboorte van zwakke biggen.

Stabiliteit voor PRRS, Circo en griep zijn van groot belang. Deze virussen hebben een impact op de algehele weerstand van een dier en vormen vaak de basis van secundaire bacteriële infecties. Denk hierbij aan Mycoplasma hyopneumoniae, een uitbraak van Streptococci in de gespeende biggenstal of APP bij de vleesvarkens. Een PRRS-uitbraak in het najaar kan leiden tot een verhoogde uitval en een verhoogde antibiotica-inzet.

Uitzieken gelten

De uitdaging is dat er stabiliteit, rust en evenwicht is tussen de verschillende diergroepen. Let hierbij op een strikte scheiding tussen de kraamstal, gespeende biggen, dragende zeugen en vleesvarkens. Het zorgvuldig omspringen met het all-in-all-out principe is aan te raden. Versleping van materiaal of terugleggen van biggen is uit den boze. Bij de aankoop van fokgelten is het advies een quarantaineperiode te hanteren. Deze periode gebruik je voor de adaptatie en basisvaccinaties bij de gelten, gevolgd door een periode van uitzieken van minstens zes weken.

Diagnostische tools

Om het één en ander in kaart te brengen, beschikken we als AdVee Dierenartsen over verschillende diagnostische tools. We maken geregeld gebruik van een serologische screening, waarbij we op regelmatige basis de gezondheidsstatus op het bedrijf monitoren. Trends en eventuele afwijkingen dienen als basis om bepaalde adviezen te geven of bij te sturen waar nodig is. Het nemen van speekselmonsters, trachea-swabs of longspoelingen kan meer duidelijkheid scheppen bij bijvoorbeeld hoestende biggen of vleesvarkens. Ook het aanbieden van zieke dieren voor sectie geeft ons de mogelijkheid om een exacte diagnose te stellen.

De uitdaging is dat er stabiliteit, rust en evenwicht is tussen de verschillende diergroepen.

Relatief gemakkelijke diagnostiek bestaat uit de diagnose van bijvoorbeeld griep of een Streptococci infectie. In dit geval kunnen de bevindingen tijdens de stalronde gekoppeld aan de diagnostiek al een goed beeld geven over de potentiële boosdoener. Moeilijker wordt het als we spreken over een PRDC-complex (Porcine Respiratory Disease Complex), waarbij verschillende virussen en bacteriën samenwerken en een complex syndroom van longklachten veroorzaken. Ook hier ligt PRRS of griep vaak aan de basis.

Luchtweginfectie

Een terugkerend probleem in de vleesvarkensstal is een oppervlakkige luchtweginfectie van de voorste luchtwegen, waarbij Pasteurella en/of Bordetella aan de basis liggen. Bij de stalronde valt op dat verscheidene varkens de volgende symptomen vertonen: traanstrepen, neusvloeit, niezen, snuiven, rimpelvorming van de neus en de dieren zijn vatbaarder voor longslag. Door het nemen van neusswabs krijgen we inzicht over de veroorzakende bacterie. Een interessante tool is de methode waarbij 20 tot 30 varkenskoppen uit het slachthuis worden onderzocht met als doel het neusseptum en de neusschelpen te beoordelen. Aangezien ter hoogte van de neus een eerste filtering van inkomende

lucht gebeurt, is het belangrijk dat de neusschelpen intact zijn.

Trilharen in luchtpijp

De trilharen in de luchtpijp hebben een werking die vergelijkbaar is met de eerste filtering in de varkensneus. Een infectie met Mycoplasma hyopneumoniae veroorzaakt een ernstige beschadiging van het trilhaar epitheel, waardoor opnieuw andere virussen en bacteriën meer kans hebben om aan te slaan. In geval van APP komt serologisch onderzoek en typering van de bacterie goed van pas. Evalueer tot welke leeftijd biggen maternaal beschermd zijn en wat het ideale tijdstip is van vaccineren. Via typering van de ziektekiem kijken we welke stammen het beste matchen op het bedrijf. Op basis van onderzoek kunnen we samen passende strategieën uitstippelen. Belangrijk is om regelmatig de werking hiervan te toetsen in de praktijk.

Advies is maatwerk

Het geven van adviezen is maatwerk per bedrijf, aangezien de bedrijfsvoering per bedrijf sterk verschillend kan zijn. Inzicht in de grote lijnen en dierstromen, vormt een sleutel tot succes. Naast infectieuze oorzaken spelen immers ook andere oorzaken als klimaatinstellingen en managementmaatregelen een belangrijke rol.

Even voorstellen

Naam: Marlida Giesen
Leeftijd: 53 jaar
Woonplaats: Veulen
Getrouwd: Een relatie met Frankjan
Kinderen: Midas (19), Tristan (17) en Justus (15)

Hobby's: Tuinieren en actief bij verschillende verenigingen
Vestiging: Praktijk Ysselsteyn
Functie: Dierenarts varkens, rundvee en kleine herkauwers
Dienstjaren: 24 jaar

'Verlagen van antibiotica moet geen doel op zich worden'

Wat vind je het leukste aan het vak dierenarts?

"Het afwisselende werk en het vele contact met de veehouders. Ik ben veel op pad en ben gelukkig veel buiten. De diversiteit van het werk met enerzijds bedrijfsbegeleiding en preventie en anderzijds het praktische werk in de stal met aandacht voor het individuele dier."

Welke ontwikkeling voorzie je voor de varkenshouderij en de rol van dierenarts daarin?

"Ik verwacht dat de sector zich meer divers zal ontwikkelen. We gaan als

varkenssector nog meer werken binnen concepten. De rol van dierenarts wordt nog specialistischer."

Welk advies zou je varkenshouders willen geven?

"Wees trots op wat je doet en laat dat dit aan de consument en burger zien."

Diergezondheid is op een varkensbedrijf het allerbelangrijkste, omdat...

"Diergezondheid de basis is!"

Ik ben trots om varkensdierenarts te zijn, omdat...

"Dit een ontzettend mooie innovatieve sector is."

Hoe kunnen we gezamenlijk verder het antibioticagebruik verlagen?

"We kunnen nog een heleboel bereiken door het optimaliseren van management, voeding, hygiëne en huisvesting. Ik vind wel dat het verlagen van antibiotica geen doel op zich moet worden. We moeten als sector streven naar een gezonde varkenspopulatie. Bij het verlagen van het antibioticagebruik denk ik dat de inzet van faagtherapie kan helpen."

Naam: Vinod Shankar
Leeftijd: 46 jaar
Woonplaats: Uden
Getrouwd: Met Nurdan
Kinderen: Kayra (11)

Hobby's: Tuinieren, mountainbiken en fotografie
Vestiging: Praktijk Erp
Functie: Varkensdierenarts
Dienstjaren: 17 jaar

'Tijd om het antibioticagebruik verder te verlagen'

Wat vind je het leukste aan het vak dierenarts?

"Het leukste is het contact met de varkenshouders en de uitdaging om problemen op het bedrijf aan te pakken en op te lossen, waarbij we de basisprincipes van dierhouderij niet uit het oog mogen verliezen. Dierenarts zijn is een veelzijdig beroep en ik vind het leuk om met varkenshouders openlijk te communiceren zonder er doekjes om heen te winden."

Welke ontwikkeling voorzie je voor de varkenshouderij en de rol van de dierenarts daarin?

"De sector zal krimpen, verder professionaliseren en efficiënter worden. Tegelijkertijd zullen er meer regels of concepten komen, aangejaagd door de maatschappelijke discussies die

nu gevoerd worden. De dierenarts zal daarin mee moeten gaan. Ook het aantal dierenartsen dat nodig is, zal krimpen. Wij zullen straks bij de kleine groep horen, die de markt op een zo hoog mogelijk niveau gaat bedienen."

Welk advies zou je varkenshouders willen meegeven?

"Investeer of bespaar in zaken die er toe doen. Probeer de hoofdlijnen van de bijzaken te scheiden. De kern van de bedrijfsvoering zijn de dieren en de rest, zoals voer en mest hangen eromheen. Die moeten ervoor zorgen dat de dieren goed kunnen presteren. Pas het management en de verzorging van de dieren niet aan aan de rest. Zoek advies bij deskundige partijen die verstand hebben van varkens!"

Diergezondheid is op een varkensbedrijf het allerbelangrijkste, omdat...

"Het rendement op het bedrijf hiermee nauw samenhangt. Zieke dieren groeien niet en produceren niet. Weerstand kost energie en eiwitten en die zijn weer nodig om rendement te halen."

Hoe kunnen we gezamenlijk verder het antibioticagebruik verlagen?

"Samen met de varkenshouders hebben we al heel erg ons best gedaan om het antibioticagebruik te verlagen. Het is nu tijd dat de gehele sector nu mee de kar trekt om het gebruik nog verder te verlagen. Dit betekent ook weer investeren in de randvoorwaarden van het dier, zoals: voermanagement, hokbezetting, klimaat, etcetra."